FITXA IDENTIFICATIVA

Dades de l'Assignatura

Codi	34385
Nom	Introducció a la pràctica en infermeria
Cicle	Grau
Crèdits ECTS	6.0
Curs acadèmic	2018 - 2019

Titulació/titulacions

Titulació	Centre	Curs	Període
1200 - Grau d'Infermeria	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Anual
1213 - Grau d'Infermeria (Ontinyent)	Facultat d'Infermeria i Podologia	2	Primer quadrimestre

Matèries

Titulació	Matèria	Caràcter
1200 - Grau d'Infermeria	18 - Pràctiques integrades a l'Àrea/Departament de salut	Pràct. Externes
1213 - Grau d'Infermeria (Ontinyent)	18 - Pràctiques integrades en l'Àrea/Departament de salut	Pràct. Externes

Coordinació

Nom	Departament
ALMUDEVER CAMPO, LAURA	125 - Infermeria

RESUM

L'assignatura «Introducció a la pràctica en Infermeria» comprèn la primera de les cinc que constituïxen la matèria de «Pràctiques integrades en l'Àrea/Departament de Salut», i s'imparteix durant el segon quadrimestre del segon curs. Les altres quatre assignatures de la matèria, denominades Practicum I, II, III i IV, s'impartiran seqüencialment durant el tercer i quart curs.

La importància que s'atorga a la formació pràctica en Infermeria explica que en el pla d'estudi de Grau d'Infermeria s'assigni a la matèria «Pràctiques integrades en el Departament de Salut» un total de 82,5 ECTS, sent la més extensa de la titulació. Això és així, perquè compendia l'aplicació pràctica dels coneixements teòrics, metodològics i els valors ètics que aporten les ciències biològiques, socials i humanes presents en el pla d'estudis, amb la finalitat de promoure, protegir, prevenir, mantenir i restaurar la salut de la persona, de la família i de la comunitat, prestant una atenció integral. D'acord amb el perfil

professional establert en el document de Verificació del títol, el que es pretén amb aquesta matèria és capacitar a l'alumnat per a exercitar la pràctica professional, actuant en els processos i seguint els procediments de gestió de qualitat i seguretat, que uneixi/un infermera/o generalista, ha de realitzar en les institucions sanitàries que brinda a la ciutadania el Sistema Nacional de Salut i Dependència, segons els diferents nivells d'atenció sociosanitaria.

En aquesta Guia es descriu l'estructura i l'organització del programa de «Introducció a la pràctica en Infermeria», en la seva dimensió teòric-pràctica. El contingut s'ha organitzat en tres unitats temàtiques. La primera d'elles s'estructura entorn del coneixement de les institucions del sistema soci-sanitari. A més de les activitats pràctiques d'aquesta unitat realitzades en l'aula, estan previstes visites guiades a les diferents institucions integrades en el Departament/Àrea de Salut. La segona unitat es dedica al maneig dels sistemes de registres utilitzats en aquestes institucions, posant l'accent en els registres utilitzats pel personal d'Infermeria. La tercera unitat s'ocupa de l'ensinistrament en els procediments bàsics d'infermeria, tant referent a les tècniques instrumentals bàsiques, com a la valoració integral de la persona mitjançant exercicis de simulació i presentació de casos clínics que es realitzaran en la Sala de Pràctiques de l'Escola d'Infermeria i Podologia. Per a reforçar els coneixements habilitats i destreses adquirides en les tècniques bàsiques d'Infermeria, està prevista l'estada en una Unitat/Servei d'Hospitalització de caràcter bàsic, així com la sala de cures i injectables d'un Centre de Salut.

En definitiva, el contingut teòric-practico de l'assignatura es considera fonamental, atès que suposa un primer contacte de l'alumnat amb els recursos sanitaris, amb l'àmbit d'actuació professional centrat en la persona i amb l'aplicació dels procediments bàsics de cures d'infermeria. L'ensinistrament en l'atenció integral a la salut continuarà exercitant-se amb major nivell de complexitat en els Practicum I, II, III i IV i durant les estades en Institucions Sanitàries que arran dels mateixos han de realitzar-se.

CONEIXEMENTS PREVIS

Relació amb altres assignatures de la mateixa titulació

No heu especificat les restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

Altres tipus de requisits

Per a un millor aprofitament de l'assignatura es recomana que el/l'estudianta haja cursat les assignatures del pla d'estudis corresponents al primer curs i al primer quadrimestre del segon curs. No obstant això, cap assenyalar que molts dels coneixements transversals que són necessaris per a l'assignatura, per la secuencialidad establerta en el pla d'estudis, s'impartiran simultàniament durant el segon quadrimestre.

COMPETÈNCIES

1200 - Grau d'Infermeria

- Reconèixer el dret a la salut, aplicar el principi d'equitat social a la pràctica professional i comprendre les implicacions ètiques de la salut en un context mundial en transformació.
- Conèixer i aplicar els fonaments i principis teòrics i metodològics de la infermeria, per a la promoció i protecció de la salut, la prevenció de la malaltia i l'atenció integral de les persones, amb la finalitat de millorar la qualitat de vida de la població.
- Realitzar les cures d'infermeria basant-se en l'atenció integral de la salut, la cooperació multidisciplinària, la integració dels processos i la continuïtat assistencial, en coordinació amb tots els nivells de l'atenció sanitària i d'altres recursos i serveis sociosanitaris.
- Aplicar el procés d'infermeria per proporcionar i garantir el benestar, la qualitat i seguretat a les persones ateses.
- Conèixer i aplicar els principis que sustenten les cures integrals d'infermeria.
- Conèixer la legislació aplicable i el codi ètic i deontològic de la infermeria espanyola, inspirat en el codi europeu d'ètica i deontologia infermera. Prestar cures, garantint el dret a la dignitat, privadesa, intimitat, confidencialitat i capacitat de decisió del pacient i família. Individualitzar la cura considerant l'edat, el gènere, les diferències culturals, el grup ètnic, les creences i valors.

RESULTATS DE L'APRENENTATGE

UNITAT TEMÀTICA 1: ORGANITZACIÓ I ESTRUCTURA DEL SISTEMA SANITARI EN LA COMUNITAT VALENCIANA

1. Coneix l'organització i l'estructura del sistema sanitari
2. Diferencia els diversos nivells assistencials i les necessitats de salut de les persones ateses en cadascun d'ells.
3. Realitza un organigrama de l'estructura i organització de l'Àrea/Departament de Salut.
4. Distingeix l'organització dels recursos en l'Àrea/Departament de Salut i les diferents funcions que compleixen (Centre de Salut, Hospital, etc.).
5. Maneja la normativa legal vigent sobre el sistema sanitari autonòmic i la recerca d'informació sobre la mateixa.
6. Coneix la cartera de serveis del Sistema Nacional i Autonòmic de Salut.

UNITAT TEMÀTICA 2: SISTEMES DE REGISTRE I DE SEGURETAT DEL PACIENT

1. Maneja els sistemes de registre d'Atenció Primària i Atenció Especialitzada.
2. Coneix els objectius i la utilitat dels sistemes integrats en ABUCASIS.
3. Maneja el tutorial de simulació del ABUCASIS.
4. Descriu les funcionalitats del mòdul de Gestió Integral de Pacients (GIP).
5. Identifica i compara els documents de registre de la Gestió Integral del Pacient.
6. Maneja les guies d'ús dels programes informàtics dels sistemes de registre.
7. Maneja els diferents documents de registre i detecta, si escau, l'existència de llenguatge sexista.
8. Selecciona els documents de registre que s'utilitzen en el Centre/Servei on es realitzen les pràctiques.

9. Utilitza el sistema de codificació de diagnòstics i procediments de la CIE-10, així com el del NIC i el NOC.
10. Enumera la informació continguda en el Conjunt Mínim Bàsic de Dades (CMBD) hospitalaris.
11. Escriu de forma correcta, sense ambigüitats i sense llenguatge sexista, en la Història Clínica, i assegura el posterior ús de la informació continguda en el document.
12. Identifica les Pràctiques Segures contra Efectes Adversos dirigides als hospitals en general i les relacionats amb les cures d'infermeria en particular.
13. Detecta les situacions de risc per a la seguretat del pacient.
14. Identifica i registra alertes de seguretat.

UNITAT TEMÀTICA 3: PROCEDIMENTS BÀSICS EN INFERMERIA

A) Relació professional-pacient:

1. Identifica, en el contacte inicial amb la persona, els aspectes biopsicosocials en els quals està immersa.
2. Identifica la perspectiva de la persona respecte a la seva situació de salut o malaltia.
3. Identifica, en la valoració inicial, els factors que caracteritzen el procés de salut-malaltia (sexe, edat, risc social, gènere, etc.).
4. Enumera les possibilitats terapèutiques, indicant les possibles complicacions, interaccions, etc.
5. Maneja les estratègies per a millorar la relació terapèutica a través de l'entrevista motivacional.
6. Exposa els diferents punts de vista sobre una situació i és capaç de posar-se en lloc de l'altre i comprendre'l.

B) Valoració integral de la persona:

1. Organitza i sistematitza una entrevista, en funció d'un marc teòric.
2. Utilitza les escales de valoració de forma adequada.
3. Realitza una valoració adequada en funció dels processos fisiopatològics, distingint els signes i símptomes a detectar.

C) Procediments i tècniques bàsiques d'Infermeria:

C.1 Neteja de mans:

1. Reconeix la importància del rentat de mans en l'atenció a la persona, en el context d'un Pla de Seguretat en la Pràctica Clínica.
2. Aplica els procediments establerts per a la correcta higiene de les mans.
3. Valora la importància de la formació en la millora de la seguretat clínica, especialment a través de la simulació clínica.
4. Identifica situacions de la pràctica clínica que contribuïxen a l'aparició de fallades i errors.
5. Revisa les pràctiques vigents en relació a les alertes de Seguretat del Pacient establertes.

C.2 Control de les constants vitals:

1. Realitza correctament la determinació de constants tenint en compte les Guies de procediment i en funció dels paràmetres adequats a la persona atesa, i ho registra adequadament en els documents de la Història Clínica o de Salut.
2. Reconeix i distingeix les diferents etapes per a la determinació de la glucèmia mitjançant punció capil·lar, registra les valoracions de forma adequada en la Història Clínica o de Salut, i enumera les possibles complicacions i situacions de risc.

C.3 Exploració física:

1. Realitza una exploració física adequada utilitzant els mitjans materials necessaris.
2. Enumera els procediments diagnòstics a realitzar, indicant les recomanacions i cures a aplicar a les persones.
3. Realitza els procediments en funció dels protocols i les proves científiques irrefutables (evidència).

C.4 Proves diagnòstiques:

1. Realitza de forma adequada els procediments d'auscultació, percussió, etc. (tenint en compte la posició del pacient, el respecte a la intimitat), i distingeix i enumera les característiques dels mateixos.
2. Reconeix i distingeix el material necessari i els procediments adequats per a efectuar un monitoratge bàsic de la persona atesa, registrant adequadament en la Història Clínica o de Salut.
3. Distingeix i prepara el material necessari per a realitzar un electrocardiograma de 12 derivacions, realitza el procediment de forma adequada i distingeix les característiques d'un ECG normal.
4. Coneix, distingeix i interpreta els resultats d'una analítica bàsica.
5. Reconeix i prepara el material necessari per a realitzar una extracció de mostra sanguínia d'una via venosa i altra arterial així com reconeix i prevé les possibles complicacions.
6. Distingeix i prepara el material necessari per a la inserció d'una via venosa i prevé les possibles complicacions (punció, éstasis venos, flebitis, etc.).
7. Enumera i realitza els passos a seguir per a la inserció d'un catéter venos perifèric, en funció de les guies de procediments, i distingeix les zones anatòmiques més apropiades.

C.5 Preparació i administració de medicació:

1. Distingeix el material necessari per a la preparació de la medicació, realitzant el procediment en funció dels Protocols.
2. Prepara adequadament un sistema de sueroteràpia tenint en compte el manteniment de la màxima asèpsia en la seva preparació i descriu les possibles complicacions.
3. Distingeix i reconeix el material necessari per a l'administració de medicació per via intramuscular, subcutània i intradèrmica i enumera les zones anatòmiques més apropiades i les possibles complicacions i/o situacions de risc i com prevenir-les.
4. Realitza l'administració de medicació (intramuscular, subcutània i intradèrmica), seguint les diferents guies de procediments, i registra de forma adequada en la Història Clínica o de Salut.
5. Diferencia els aspectes que contribuïxen a un ús segur dels medicaments: prescripció, interaccions, reaccions adverses, resistències...

C.6 Cures bàsiques de la persona assistida:

1. Realitza de forma adequada el lavabo de la persona en funció de les seves característiques (assistida, etc.) i detecta situacions de risc i planifica les activitats apropiades per a la prevenció de complicacions.
2. Reconeix, distingeix i prepara el material necessari per a realitzar el procediment de lavabo de la persona.
3. Reconeix i prepara el material per a la realització del llit obert i tancada, procedint conforme a l'establerts en les Guies de Procediment.

C.7 Cures de l'eliminació:

1. Reconeix els diferents sistemes de suport a l'eliminació (tascó, bací, col·lectors), realitza el

procediment adequat en funció de les Guies de Procediments i protegeix la intimitat de la persona.
2. Distingeix i reconeix les indicacions i contraindicacions per a la inserció d'un catéter vesical.
3. Prepara el material per a la realització d'una inserció d'un catéter vesical i l'extracció d'una mostra d'orina.
Registra adequadament el procediment de cateterització vesical, i establix una planificació adequada de les cures a realitzar.

C.8 Embenatges blans:

1. Reconeix i distingeix els diferents materials per a la realització de venatjes.
2. Realitza el procediment de venatje en funció dels Protocols d'Actuació, i indica les possibles indicacions i complicacions que pot presentar cadascun d'ells.

C.9 Residus sanitaris:

1. Comprèn la importància i necessitat del tractament de les substàncies i els materials contaminats per l'ús sanitari (contaminació biològica, química, radiològica, etc.).
2. Coneix el pla de gestió de residus del Centre sanitari i les actuacions generals establertes per a la implementació d'aquest pla.
3. Aplica els procediments instaurats en el Centre per a la manipulació de substàncies i materials potencialment contaminants, així com per a la seva separació i magatzematge segons la seva classificació.

VISITES GUIADES A LES INSTITUCIONS SANITÀRIES

1. Acudeix puntualment al lloc i hora indicat amb la indumentària i el material adequat.
2. Para esment a les indicacions donades pel professorat associat.
3. Observa amb interès l'organització del servei i el perfil de les persones ateses.
4. Observar i descriu l'organització i el procés de treball que es porta a terme en els centres sanitaris visitats.
5. Participa activament en la posada en comuna.

ESTADES EN LES INSTITUCIONS SANITÀRIES

1. Actua respectant la dignitat humana, defensant la intimitat i acceptant la responsabilitat de les pròpies actuacions respecte a l'atenció a les persones
2. S'identifica (es presenta) a l'iniciar l'atenció amb les persones.
3. Garanteix la intimitat i el respecte en la relació amb les persones i les seves familiars.
4. Es dirigeix a les persones i els familiars de forma adequada.
5. S'expressa correctament per escrit en els registres i utilitza la terminologia pròpia del professional d'Infermeria.
6. Sol·licita consentiment previ a la realització d'un procediment.
7. Realitza una planificació de la intervenció adaptada a les característiques de la persona i/o família.
8. Protegeix l'actuació d'infermeria amb fonts bibliogràfiques.
9. Avalua la seva actuació en l'acompliment de la pràctica d'infermeria, amb capacitat crítica i establint les necessitats de millora.
10. Reconeix, distingeix i realitza les diferents posicions anatòmiques, elabora una planificació de canvis posturals a la persona i destria entre les mesures preventives a utilitzar.
11. Realitza els diferents canvis posturals a la persona, en funció de les Guies de Procediment, i procura

la seguretat del pacient i dels/les professionals que els executen.
12. Planifica i realitza correctament les cures relacionades amb la higiene bucal, adaptant-los a les característiques de la persona.
13. Registra adequadament els resultats d'una analítica bàsica en la Història Clínica i de Salut.
14. Registra adequadament l'administració de fàrmacs en la persona atesa.
15. Aborda i comprèn la malaltia com una manifestació de la persona i des d'una perspectiva psicosocial.
16. Revisa la història de salut dels/les pacients que atén i observa els registres emplenats per els/les professionals.
17. Maneja els documents de registre que s'utilitzen en el Centre/Servei on realitzes les pràctiques.
18. Utilitza recursos motivacionals que facilitin l'adequat desenvolupament de la relació amb el/la pacient.
19. Realitza l'anamnesi d'infermeria a una de les persones ingressades en la sala que ha estat assignada pel professorat associat.
20. Informa i negocia amb el/la pacient aplicant tècniques i estratègies concretes.
21. Coneix i maneja algunes tècniques per a fomentar el canvi i la participació en la salut des de la coresponsabilitat.
22. Reconeix el sistema de creences i l'actitud vital que se situa el/la pacient i el d'una mateixa.
23. Proposa estratègies que potenciïn l'acte-cuidat, partint de la premissa que el pacient assumeixi la responsabilitat de definir els seus objectius.
24. Ensenya al pacient a reconèixer l'educació com eina terapèutica.
25. Sap manejar l'estrès propi.
26. Disposa d'un coneixement bàsic i consistent sobre la seguretat del pacient.
27. Actua d'acord amb els principis ètics i deontològics.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

0. Introducció i presentació de l'assignatura

1. Organització de l'assignatura. Metodologia docent. Casos clínics. Simulació. Sistema d'avaluació.

1. Organització i estructura del sistema sanitari a la Comunitat Valenciana

2. El sistema soci-sanitari.
3. Sistematització de la informació sobre el sistema soci-sanitari.
Taller 1: L'organització del sistema sanitari públic a la Comunitat Valenciana.

2. El sistema soci-sanitari. Sistemes de registre i de seguretat del pacient.

4. Sistemes de resgistre.
5. Documents de registre.
6. Seguretat en la pràctica clínica / Pràctiques segures simples.
Taller 2: Sistemes de registre i de seguretat..

3. Procediments bàsics en Infermeria

7. La relació professional-pacient com instrument d'atenció.
8. La valoració de la persona.
9. Prevenció de les infeccions relacionades amb l'atenció sanitària.
10. El control de les constants vitals.
11. Proves diagnòstiques (I).
12. Proves diagnòstiques (II).
13. Preparació i administració de medicació oral, tòpica i alimentació enteral.
14. Preparació i administració de medicació: sueroteràpia.
15. Preparació i administració de medicació: intramuscular, subcutània i intradèrmica.
16. Cures relacionades amb l'eliminació.
17. Cures bàsiques en la persona en el llit.

Taller 3: Simulació dels procediments i tècniques bàsiques d'infermeria.

4. Visites a les Institucions Sanitàries.

Per a completar els coneixements adquirits i tenir una visió global de les institucions que brinden el Sistema Sanitari i el de Dependència es realitzaran quatre visites programades i guiades a les diferents institucions integrades en el Departament/Àrea de salut.

Està previst la realització de 4 visites a Institucions Sanitàries o relacionades amb l'àrea soci-sanitària, tals com: Centre de Salut, Unitat/Servei d'Hospitalització, Centre de Salut Pública, Recursos soci-sanitaris d'un Ajuntament, Centre de Majors, Creu Roja.

5. Estades en les institucions sanitàries

La pràctica en institucions sanitàries és un component essencial del procés d'ensenyament-aprenentatge en Infermeria, i oferix l'oportunitat de desenvolupar un coneixement pràctic diferent. Aquest únicament s'adquireix mitjançant l'acció, al permetre reconèixer les diverses situacions vistes en el plànol teòric i intervenir adequadament amb una resposta ràpida depenent de les cures i procediments que amb duu cada pràctica clínica i assistencial.

Per a reforçar les habilitats i destreses adquirides mitjançant la simulació dels procediments i les tècniques bàsica en la sala de pràctiques de l'Escola d'Infermeria i Podologia, està previst que cada estudiant realitzi estades en: Sala de cures/injectables/extraccions d'un Centre de Salut; Unitat/Servei d'Hospitalització.

VOLUM DE TREBALL

ACTIVITAT	Hores	% Presencial
Pràctiques en laboratori	40,00	100
Pràctiques clíniques	60,00	100
Pràctiques en aula	10,00	100
Classes de teoria	8,00	100
Tutories reglades	2,00	100
Assistència a esdeveniments i activitats externes	2,00	0
Elaboració de treballs en grup	4,00	0
Elaboració de treballs individuals	4,00	0
Estudi i treball autònom	5,00	0
Lectures de material complementari	2,00	0
Preparació d'activitats d'avaluació	4,00	0
Preparació de classes pràctiques i de problemes	5,00	0
Resolució de casos pràctics	4,00	0
TOTAL	**150,00**	

METODOLOGIA DOCENT

A) La classe expositiva:

Classes expositives participatives, amb suport de mitjans audiovisuals, en les quals es treballarà els continguts de l'assignatura i es formularan preguntes que es debatran en l'aula. Aquestes sessions estaran dedicades a l'exposició dels conceptes fonamentals que l'alumnat trobarà quan es plantegen activitats de grup i en els ensenyaments pràctics.

B) El taller:

El taller és altra metodologia que serà utilitzada en totes les unitats temàtiques de l'assignatura. Per taller entendrem un lloc on es treballa, s'elabora i es transforma una mica para ser utilitzat, des del punt de vista pedagògic, permet un «aprendre fent», sent l'alumnat el centre de l'acció, al permetre mitjançant l'execució el seu autoaprenentatge. Presenta l'avantatge d'experimentar una situació didàctica concreta i al professorat li oferix l'oportunitat d'observar a l'alumne/a en acció, apreciar el seu treball, corregir els seus errors i orientar-li en les adreces correctes.

Per això, el taller representa un pilar bàsic per a la docència d'Infermeria al permetre el desenvolupament d'habilitats, destreses i aptituds necessàries per a arribar a una correcta qualificació professional de cara a l'assistència clínica. Amb ell es pretén afermar els coneixements assimilats en les classes teòriques, el domini de tècniques específiques d'assistència en infermeria i el desenvolupament d'estratègies generals de resolució de problemes i casos pràctics.

Algunes de les tècniques i procediments participatius que s'utilitzaran en el taller, amb fins de coneixement col·lectiu, són la lectura dirigida, la discussió, l'observació participant, els simulacres o la representació de situacions, l'entrevista, l'estudi de casos. També l'elaboració de productes, tals com fitxes, ressenyes, quadres sinòptics, gràfiques, informes, articles, o elaboracions específiques d'acord amb la naturalesa del projecte.

Com anteriorment s'ha indicat en l'apartat de «Continguts», es proposa la realització de tres tallers, en els quals, una vegada impartit el contingut teòric, es plantejaran exercicis i activitats pràctiques perquè els estudiants exerciten habilitats i destreses que els van a resultar útils quan s'incorporen als Centres de pràctiques.

C) Tutories a demanda o programades, individuals o de grup:

Les tutories constituïxen el complement ideal per als ensenyaments teòrics i pràctiques, doncs permeten una relació més personalitzada entre l'estudiant i el professor. La tutoria proporciona a aquest últim una excel·lent oportunitat per a seguir de prop els progressos dels estudiants, conèixer les seves dificultats, i orientar-los personalment, segons els interrogants i problemes específics que plantegen, i segons els seus interessos i motivacions.

El professorat atendrà la demanda individual de les/us estudiantes responent els dubtes plantejats dels temes explicats en classe, i en les tutories de grup es revisarà els productes i els exercicis realitzats. En ambdós casos suposa la reunió periòdica d'estudiantes, d'aproximadament una hora de durada amb el tutor o la tutora assignada.

AVALUACIÓ

L'avaluació de l'assignatura es realitzarà mitjançant la valoració del compliment dels criteris d'aprenentatge que s'estableixin en funció dels continguts i la modalitat docent utilitzada. Així, doncs, s'utilitzarà:

1. Prova escrita per a valorar els continguts teòrics (T) i teòric-pràctics (P) de l'assignatura. El format d'aquesta prova podrà plantejar-se:

a) Amb preguntes tipus qüestionari o «test», amb 4 possibilitats de resposta, descomptant una resposta correcta cada tres respostes incorrectes.

b) Amb preguntes obertes la resposta de les quals contingui entre 250 i 500 paraules (una quartilla o una pàgina a una cara) aproximadament. Un màxim d'una pregunta per cada tema.

La puntuació obtinguda en aquesta prova escrita equivaldrà al 40% de la nota final, i serà corregida i avaluada pel professorat responsable de l'assignatura.

2. Prova de simulació per a avaluar l'après en les classes de laboratori (L) i en les estades de les Institucions Sanitàries. Es prepararan diversos escenaris acords amb els temes de la Unitat Temàtica 3, proposant-li a l'alumne/a la resolució individual d'una problemàtica específica.

La puntuació obtinguda en aquesta prova equivaldrà al 50% de la nota final, i serà emesa pel professorat responsable de l'assignatura i/o el professorat associat de ciències de la salut que s'encarregui del muntatge de l'escenari de l'examen.

3. Pràctiques d'ensinistrament durant les estades en les Institucions Sanitàries. La puntuació obtinguda equivaldrà al 10% de la nota final, i serà emesa pel professorat associat de ciències de la salut.

REFERÈNCIES

Bàsiques

- Ballesta López F J, et al. (2007). Guía de actuación de enfermería: manual de procedimientos. [Monografía]. València: Conselleria de Sanitat, Generalitat Valenciana. 2ª ed.
- Conselleria de Sanitat. Generalitat Valenciana. (2008). Guía de práctica clínica de enfermería: Prevención y tratamiento de úlceras por presión y otras heridas crónicas. [Monografía]. València: Conselleria de Sanitat, Generalitat Valenciana.
- Johnson J Y, Smith-Temple J. (1995). Guía de Procedimientos para Enfermeras. Editorial Médica Panamericana. 2ª ed.
- Chocarro L, Venturini C. (2006). Guía de procedimientos prácticos en Enfermería Médico-Quirúrgica. Elsevier.
- Cibanal Juan L, Arce M C. (2009). La relación enfermera-paciente. Colombia: Universidad de Antioquia.
- Velasco Arias S. (2009). Recomendaciones para la práctica clínica con enfoque de género. Madrid: Observatorio de Salud de la Mujer. Dirección General de la Agencia de Calidad del Sistema Nacional de Salud. Ministerio de Sanidad y Política Social.